

Monumentnummer*: 522402

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 22 augustus 2002
Kadaster deel/nr 82733/170

Woonplaats*	Gemeente*			Provincie*			
's-Hertogenbosch	's-Hertogenbosch			Noord-Brabant			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Nachtegaalslaantje	6			5211 LE	's-Hertogenbosch		
Nachtegaalslaantje	3			5211 LE	's-Hertogenbosch		
Nachtegaalslaantje	4			5211 LE	's-Hertogenbosch		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel		
's-Hertogenbosch	H				4938		

*Omschrijving***

Complex Hekellaan (Complexonderdeel 2 en 3)

Inleiding.

Het SCHEIKUNDELOKAAL van de voormalige Rijks H.B.S. te 's-Hertogenbosch ligt op de noordoostelijke hoek van het hoofdgebouw van de HBS, waarmee het via een lage poort wordt verbonden. In 1908 werden de scheikundelokalen in het hoofdgebouw van de HBS in gebruik genomen als gewone leslokalen en kregen de lokalen voor scheikundeonderwijs een nieuw onderkomen achter het hoofdgebouw. Het scheikundelokaal werd eveneens ontworpen door Rijksbouwkundige J.A. Vrijman.

Het scheikundelokaal toont een sobere vormgeving in een Traditioneel-Ambachtelijke vormentaal. In 1929 werd onder het scheikundelokaal een verwarmingskelder aangelegd. Verder bleef het gebouw vrijwel ongewijzigd.

De GYMNASSTIEKZAAL annex CONCIERGEWONING is gelegen ten noordwesten van het hoofdgebouw van de Rijks HBS, op de zuidelijke oever van de Dieze. Dit gebouw werd gelijktijdig met het hoofdgebouw, in 1903-1904 opgetrokken, naar ontwerp van J.A. Vrijman, Rijksbouwkundige voor gebouwen van Onderwijs. De gymnastiekzaal/conciërgewoning toont een meer sobere uitwerking

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

van de Neo-Renaissance vormtaal van het hoofdgebouw. In 1951 is de gymnastiekzaal aan de westzijde uitgebreid met een buiten de bescherming vallende éénlaags aanbouw onder lessenaarsdak.

Omschrijving.

Het deels onderkelderde scheikundelokaal heeft een globaal rechthoekige plattegrond en telt één bouwlaag onder een plat dak. De gevels zijn uitgevoerd in baksteen met een hardstenen dorpellijst. De langgerekte westelijke gevel telt tien traveeën. De lokalen zijn voorzien van hoge T-ramen met achtruits bovenlicht. De vijfde en zesde travee van links springen licht voor het gevelvlak uit: hierin links de ingang van het scheikundelokaal. Deze bestaat uit een dubbele beglaasde deur met twaalfruits bovenlicht, voorafgegaan door een hardstenen stoep. Rechts hiervan een breed drielichtsvenster, waarvan de bovenlichten zijn voorzien van een kleine roedenverdeling. In de nog sterker voor het gevelvlak uitspringende vierde travee eveneens een drielichtsvenster met kleine roedenverdeling in de bovenlichten.

De noordelijke, oostelijke en zuidelijke gevels van het scheikundelokaal zijn vensterloos.

De tweelaags gymnastiekzaal/conciërgewoning heeft een globaal L-vormige plattegrond. Het gebouw heeft een gymnastiekzaal op rechthoekige plattegrond, met hierboven een tekenlokaal. Zadeldak, gedekt met leien. De smallere, lagere haaks hierop geplaatste aanbouw voor de conciërgewoning, deels één-, deels tweelaags, heeft eveneens een rechthoekige plattegrond. Zadeldak, gedekt met leien. Brede dakkapel met een vijftal vierruits ramen. De gevels zijn opgetrokken in baksteen met natuurstenen water- en dorpellijsten. Smeedijzeren sierankers. In het midden van de zuidgevel, direct links van de aanbouw voor de conciërgewoning, de ingang van de gymnastiekzaal. Ter hoogte van de gangen tegen de zuidgevel smalle éénruits vensters onder ontlastingsboog: ter hoogte van het trappenhuis volgen deze de trap in klimmende lijn. Geheel rechts de conciërgewoning. T-vensters met drieruits bovenlicht onder ontlastingsbogen en kleine keldervensters.

De oostelijke gevel van de conciërgewoning heeft geheel rechts en ingangspartij, bestaande uit een houten paneeldeur met bovenlicht onder ontlastingsboog. Links, aansluitend op de deur een venster met zesruits bovenlicht. Geheel links t.p.v. de woonkamer een dubbele beglaasde tuindeur met drieruits bovenlicht en hardstenen stoep.

Rechts de kopgevel van de gymnastiekzaal: hierin links resten van een voormalige aanbouw, met rechts hiervan een tweeruits toiletraam. Hierboven een T-venster met drieruits bovenlicht onder ontlastingsboog. Rechts, t.p.v. de zaal een groot zesdelig venster met tweeruits ramen onder ontlastingsboog.

Ter hoogte van het tekenlokaal vier- en zesruits ramen met drieruits bovenlicht onder ontlastingsboog. Stalen kozijnen. Het meest linkse raam gewijzigd. De noordelijke gevel heeft op de begane grond hoge achtruits vensters met stalen kozijnen. Op de bovenverdieping vierruits T-vensters met drieruits bovenlicht.

De vensterloze westelijke kopgevel gaat op de begane grond gedeeltelijk schuil onder een éénlaags aanbouw uit 1951. Hierboven, geheel rechts een uitbouw voor toiletblokken in het trappenhuis met spleetvensters onder keperboog.

Het inwendige van de gymnastiekzaal/tekenzaal met conciërgewoning toont nog grotendeels de oorspronkelijke indeling. Gang/trappenhuis tegen de zuidelijke zijde van het pand. Aan de noordzijde op de begane grond de gymnastiekzaal, op de verdieping drie tekenlokalen. De conciërgewoning heeft op de begane grond aan de zuidzijde de woonkamer. Ten noorden hiervan de keuken,

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

uitkomend op de gang met trap. Drie slaapkamers op bovenverdieping.

Van het oorspronkelijke interieur resteert nog een groot aantal elementen. In de conciërgewoning houten vloeren en paneellambrizingen. In het trappenhuis van de gymzaal een hardstenen trap met smeedijzeren balustrade, meerkleurige tegelvloer. Hardhouten vloeren in tekenlokalen. In het tekenlokaal een open kap met verbeterde Hollandse spanten en ijzeren trekstangen.

Waardering.

Het scheikundelokaal, behorend bij de Rijks HBS, is van algemeen belang. Het scheikundelokaal bezit cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een sociaal-economische ontwikkeling; als bijgebouw van de Rijks HBS vormt het een illustratie van de ontwikkelingen in het hoger onderwijs aan het begin van deze eeuw. Het scheikundelokaal bezit ensemblewaarde als essentieel onderdeel van het Rijks HBS-complex, dat cultuurhistorisch en architectuurhistorisch van nationaal belang is. Het scheikundelokaal is tot slot van belang vanwege de gaafheid en vanwege typologische en functionele zeldzaamheid.

De GYMNASIEKZAAL annex CONCIËRGEWONING (Complexonderdeel 3)

De gymnastiekzaal/conciërgewoning behorend bij de Rijks HBS is van algemeen belang. Het pand heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een sociaal-economische ontwikkeling; als onderdeel van het Rijks HBS-complex illustreert het de ontwikkelingen in het hoger onderwijs aan het begin van deze eeuw. De losstaande gymnastiekzaal met tekenlokaal en conciërgewoning vormt als bijgebouw van een school voor hoger onderwijs een illustratie van een typologische ontwikkeling. Het gebouw heeft architectuurhistorische waarde als redelijk gave representant van de rijksarchitectuur aan het begin van deze eeuw. Het object bezit ensemblewaarde als essentieel onderdeel van het Rijks HBS-complex, dat cultuurhistorisch van nationaal belang is. De gymnastiekzaal/tekenzaal en conciërgewoning is tot slot van belang vanwege gaafheid en vanwege typologische en functionele zeldzaamheid.

Hoofdcategorie

Sport, recreatie, vereniging en horeca

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Sport en recreatie

Onderwijs en wetenschap

Functie

Sportzaal

Schoolbarak